

Bruksela, 23 listopada 2021 r.
(OR. en)

14046/21

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2008/0140(CNS)

SOC 662
ANTIDISCRIM 99
MI 859
JAI 1255
FREMP 268

SPRAWOZDANIE

Od:	Prezydencja
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Nr poprz. dok.:	13394/21
Nr dok. Kom.:	11531/08 - COM(2008) 426 final
Dotyczy:	Wniosek dotyczący dyrektywy Rady w sprawie wprowadzania w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną – Sprawozdanie z postępu prac

---

I. WPROWADZENIE

W dniu 2 lipca 2008 r. Komisja przyjęła wniosek dotyczący dyrektywy Rady, której celem jest rozszerzenie – na dziedziny inne niż zatrudnienie – ochrony przed dyskryminacją ze względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Proponowana horyzontalna dyrektywa o równym traktowaniu ma uzupełnić obowiązujące przepisy WE¹ w tym obszarze, tj. zakazać dyskryminacji z wyżej wymienionych względów w następujących dziedzinach: ochrona socjalna (łącznie z zabezpieczeniem społecznym i opieką zdrowotną), edukacja, a także dostęp do towarów i usług, w tym mieszkań.

---

¹ Zwłaszcza dyrektywy Rady 2000/43/WE, 2000/78/WE i 2004/113/WE.

Przeważająca większość delegacji z zadowoleniem przyjęła co do zasady przedmiotowy wniosek. Wiele z nich wyraziło aprobatę dla faktu, że ma on uzupełnić obowiązujące ramy prawne poprzez zastosowanie podejścia horyzontalnego uwzględniającego wszystkie cztery przyczyny dyskryminacji.

Większość delegacji potwierdziła, że ważne jest, by propagować w UE równe traktowanie jako wspólną wartość. Kilka delegacji podkreśliło w szczególności, jak istotny jest ten wniosek w kontekście Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Niemniej jednak niektóre delegacje byłyby za wprowadzeniem ambitniejszych przepisów w odniesieniu do niepełnosprawności.

Niektóre delegacje, choć akcentują wagę walki z dyskryminacją, kwestionowały w przeszłości potrzebę przedstawiania wniosku przez Komisję, gdyż ich zdaniem narusza on kompetencje krajowe w niektórych kwestiach oraz jest sprzeczny z zasadą pomocniczości i zasadą proporcjonalności. Część delegacji chciała również wyjaśnień i wyrażała wątpliwości zwłaszcza co do braku pewności prawa, podziału kompetencji oraz praktycznych, finansowych i prawnych skutków wniosku.

Dwie delegacje podtrzymały ogólne zastrzeżenie do wniosku jako takiego.

Obecnie wszystkie delegacje podtrzymują ogólne zastrzeżenia weryfikacji do tekstu.

Delegacje CZ i DK podtrzymują zastrzeżenia parlamentarne. Choć Komisja popiera próby szukania kompromisu, na obecnym etapie podtrzymuje pierwotny wniosek oraz zastrzeżenie weryfikacji do wszelkich zmian.

W dniu 2 kwietnia 2009 r. w ramach procedury konsultacji swoją opinię wydał Parlament Europejski². W następstwie wejścia w życie – w dniu 1 grudnia 2009 r. – traktatu z Lizbony wniosek podlega obecnie art. 19 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, wymaga zatem jednomyślności w Radzie, a wcześniej – *zgody* Parlamentu Europejskiego.

---

² Zob. dok. A6-0149/2009. Obecny Parlament wyznaczył na sprawozdawczynię Alice Kuhnke (SE / Grupa Zielonych / Wolne Przymierze Europejskie).

II. PRACE RADY PODCZAS PREZYDENCJI SŁOWEŃSKIEJ

Po omówieniu w maju nowej, kompleksowej kompromisowej propozycji³ prezydencja słoweńska przedstawiła notę orientacyjną⁴ zawierającą zestaw pytań, w których skoncentrowano się na trzech głównych nierozstrzygniętych kwestiach, a mianowicie: 1) *pomocniczości*; 2) *przepisach o niepełnosprawności (koszty wdrożenia i spójność z Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych)* oraz 3) *pewności prawa*. Delegacje omówiły te kwestie na nieformalnym posiedzeniu członków Grupy Roboczej do Spraw Społecznych.⁵ Dyskusje można podsumować⁶ następująco:

1. **Pomocniczość (w szczególności art. 2 ust. 8, art. 3 ust. 1 i 2 oraz motyw 16)**

- a) **Czy istnieje odpowiednia równowaga między pomocniczością a ochroną przed dyskryminacją poprzez prawo UE?**
- b) **Czy istnieje odpowiednia równowaga między, z jednej strony, ochroną przed dyskryminacją a, z drugiej strony, ochroną praw, takich jak poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego, wolność zrzeszania się i wolność prasy?**

Kilka delegacji uznało, że w najnowszym tekście ogólnie zachowano właściwą równowagę między pomocniczością a innymi kwestiami (mianowicie ochroną przed dyskryminacją na szczeblu unijnym oraz ochroną praw, takich jak poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego, wolność zrzeszania się i wolność prasy). Niektóre delegacje zauważyły jednak również potrzebę dalszego dopracowania tekstu.

Inne delegacje wyraziły obawy co do pomocniczości i pewności prawa oraz potwierdziły potrzebę ochrony kompetencji państw członkowskich, w tym w takich sektorach jak edukacja.

---

³ Dok. 8549/21. Zob. również dok. 9108/21 i 9109/21.

⁴ Dok. 12398/21

⁵ 27 października 2021 r. Ze względu na wyjątkowe okoliczności związane z pandemią COVID-19 spotkanie odbyło się w formie wirtualnej.

⁶ Więcej szczegółów można znaleźć w dok. 13394/21.

Tymczasem niektóre inne delegacje uznały, że tekst został zbyt łagodzony, co osłabiło oferowaną w nim ochronę i potencjalnie otworzyło drogę do dyskryminacji w takich dziedzinach jak prawo małżeńskie i rodzinne.

Jedna z delegacji opowiedziała się również za przywróceniem do tekstu koncepcji interseksyjności.

Popierając obecny tekst jako podstawę dalszych dyskusji, przedstawiciel Komisji potwierdził, jak istotne jest poszanowanie zasady pomocniczości – którą należy uwzględnić w motywach wniosku – a także roli Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE). W odpowiedzi na uwagi delegacji przedstawiciel Komisji wyjaśnił, że:

- w kontekście gospodarki dzielenia się objęte dyrektywą są wszystkie rodzaje działalności *handlowej*;
- celem dyrektywy jest jedynie zapewnienie równego *dostępu* do edukacji, bez naruszania kompetencji krajowych; oraz
- dyrektywa może obejmować jedynie przyczyny dyskryminacji, o których mowa w art. 19 TFUE.

2. Koszty wdrożenia (w szczególności art. 15 i motywy 19ca, cb i cc)

- a) Czy mogą Państwo poprzeć przepisy przyznające państwom członkowskim prawo do wystąpienia o tymczasowe zwolnienie z wymogu zapewnienia racjonalnego usprawnienia? W jaki sposób chcieliby Państwo dopracować te przepisy?**

b) Czy mogliby Państwo podać przykłady konkretnych sytuacji, które chcieliby Państwo uwzględnić, biorąc pod uwagę fakt, że brak nadmiernego lub nieproporcjonalnego obciążenia został już uwzględniony w pojęciu racjonalnego usprawnienia?

W duchu kompromisu niektóre delegacje były gotowe rozważyć pomysł tymczasowego zwolnienia z wymogu zapewnienia racjonalnego usprawnienia osobom z niepełnosprawnościami. Niemniej jednak kwestie wymagające dalszej dyskusji to m.in. potrzeba określenia obowiązujących kryteriów i zgodność dyrektywy z Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Jako ewentualną alternatywę dla całkowitego tymczasowego zwolnienia jedna z delegacji zaproponowała koncepcję tymczasowego zawieszenia obowiązujących sankcji. Inna delegacja zwróciła uwagę na możliwość ograniczenia zwolnienia wyłącznie do nowych towarów i usług.

Kilka innych delegacji nie było w stanie poprzeć proponowanego tymczasowego zwolnienia, ponieważ prawdopodobnie osłabiłoby ono ochronę osób z niepełnosprawnościami przed dyskryminacją. W tym kontekście niektóre delegacje wyraziły pogląd, że pojęcie nieproporcjonalnego obciążenia jest wystarczającym zabezpieczeniem przed nadmiernie uciążliwymi obowiązkami. Podkreśliły, że w Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych zasada racjonalnego usprawnienia ma zastosowanie do konkretnych sytuacji i opiera się na analizie nieproporcjonalnego obciążenia w danym momencie, a także przypomniały, że przepisy zawarte w projekcie dyrektywy zostały już osłabione podczas poprzednich dyskusji (np. poprzez zniesienie podstawowych obowiązków w dziedzinie infrastruktury).

Jedna z delegacji ostrzegła przed przewagą konkurencyjną, która mogłaby wynikać z przyznania zwolnień w niektórych państwach członkowskich, podczas gdy inne utrzymałyby bardziej rygorystyczne przepisy.

Część delegacji była zdania, że tekst wymaga jeszcze większej analizy i doprecyzowania klauzuli o zwolnieniu.

Uznając obawy delegacji dotyczące kosztów ekonomicznych wdrożenia zawartych w dyrektywie przepisów o niepełnosprawności, przedstawiciel Komisji podkreślił, że jeżeli zwolnienie byłoby uznane za podstawę kompromisu, powinno ono być obwarowane jasnymi warunkami, które państwa członkowskie miałyby stosować.

Kilka delegacji wyraziło ubolewanie z powodu usunięcia z tekstu pojęcia „dostępności”, gdyż osłabiło to ochronę przyznaną osobom z niepełnosprawnościami; oba pojęcia „racjonalne usprawnienie” oraz „dostępność” zawarte są w Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Kilka delegacji wyraziło również ubolewanie z powodu usunięcia z tekstu pojęcia „projektowania uniwersalnego”, które zapewniłoby szersze podejście do równego traktowania osób z niepełnosprawnościami.

Popierając obecny tekst jako podstawę dalszych prac, przedstawiciel Komisji przypomniał, że pierwotny wniosek nie zawiera żadnych szczegółowych przepisów dotyczących dostępności oraz że głównym celem jest zapewnienie niedyskryminacyjnego dostępu do różnych obszarów materialnych objętych dyrektywą.

c) Czy są Państwo zadowoleni ze spójności między obecnym tekstem a Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych (UNCRPD)?

Kilka delegacji uważało, że zasadniczo tekst jest wystarczająco spójny z Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Kilka innych nie było jednak przekonanych, obawiając się niepewności prawa i ostrzegając przed zanegowaniem lub osłabieniem postanowień instrumentu ONZ.

Przedstawiciel Komisji zwrócił uwagę, że Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych ma zastosowanie w każdym przypadku i że proponowana dyrektywa przyczyni się do jej wdrożenia, jednak nie stanowi sama w sobie przepisów wykonawczych.

3. Pewność prawa (w szczególności art. 2 ust. 7 i 7a)

Czy mogą Państwo poprzeć przepisy dotyczące dozwolonych różnic w traktowaniu w zakresie świadczenia usług ubezpieczeniowych, bankowych i innych usług finansowych na podstawie „wieku” lub „stanu zdrowia, który może być powiązany z niepełnosprawnością danej osoby”? Jeśli nie, co należy zmienić, aby uwzględnić Państwa obawy?

Kilka delegacji poparło obecny tekst jako podstawę do dalszych dyskusji, z zastrzeżeniem wszelkich niezbędnych uściśleń i wyjaśnień. Jedna z delegacji stwierdziła, że istotne jest rozróżnienie między „niepełnosprawnością” a „stanem zdrowia”. Jedna z delegacji wyraziła pogląd, że różnica w traktowaniu z uwagi na „wiek lub stan zdrowia, który może być powiązany z niepełnosprawnością danej osoby” prawdopodobnie jest niezgodna z Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Inne delegacje potwierdziły zasadność uwzględniania wieku i stanu zdrowia, na przykład przy obliczaniu składek ubezpieczeniowych, a także podkreśliły znaczenie zapewnienia obiektywnego i rozsądnego charakteru różnic w traktowaniu. W tym kontekście jedna z delegacji podkreśliła również potrzebę zajęcia się kwestią wykorzystania sztucznej inteligencji w procesie podejmowania decyzji przez dostawców usług.

III. PODSUMOWANIE

Chociaż podczas dyskusji na podstawie najnowszego tekstu poczyniono pewne postępy, wyraźnie potrzebne są dalsze szeroko zakrojone prace, zanim Rada będzie mogła osiągnąć wymaganą jednogłośnieść.